

Onderwerp	Verdeling kosten op basis van de productbegroting (voorstel aan het DB d.d. 15-12-2016) – nader uitgewerkt
Datum	24 mei 2017

Samenvatting voorstel aan DB

Vanaf 2015 wordt door Ferm Werk een systematiek toegepast voor de verdeling van de kosten van de kleine geldstroom over de gemeenten die is gebaseerd op de productbegroting.

Bij de accountantscontrole in februari 2016 bleek dat het hanteren van eenheden voor de kostenverdeling een belemmering vormt voor het accountantsoordeel bij de jaarrekening. De prestatie-eenheden van de producten Bijstandverlening en Participatie kunnen namelijk niet door de accountant worden gecontroleerd. Om die reden heeft Ferm Werk zowel voor de jaarrekening 2015 als voor de jaarrekening 2016 aan de colleges van de deelnemende gemeenten gevraagd om in te stemmen met de geleverde prestatie eenheden; deze instemming zorgde voor een betrouwbare basis voor de kostenverdeling, waarop de accountant vervolgens haar goedkeurend oordeel kon baseren.

Bevestiging van de verdeelsystematiek door de colleges van B&W van de gemeenten.

Hoewel toepassing van deze methode dus ook in 2016 nog onvermijdelijk was, willen we deze methode vanaf de jaarrekening 2017 niet meer toepassen, omdat we dan in feite aan de colleges vragen om een bevestiging bij een verantwoording, waarvoor een controleerbare grondslag ontbreekt. Dit versterkt de wens om een nieuwe verdeelsystematiek te ontwerpen.

Toepassen van een controleerbare verdeelsystematiek op basis van controleerbare maatstaven.

Deze methode verdient de voorkeur, niet alleen vanwege de controlebaarheid, maar ook omdat volume- ontwikkelingen in een jaar per gemeente in datzelfde jaar verdisconteerd worden in de bijdrage per gemeente.

In het voorstel aan het DB d.d. 15-12-2016 is een nieuwe controleerbare verdeelsystematiek geïntroduceerd die niet is gebaseerd op aantallen, maar op (controleerbare) bedragen. Uitgangspunt hierbij is dat de verhouding tussen de uitgekeerde bedragen van de grote geldstroom (uitkeringen levensonderhoud en uitkeringen inkomensondersteuning) per gemeente bepalend zijn voor de verdeling van de uitvoeringskosten van Bijstandverlening en van Participatie.

Aanleiding voor deze notitie

In het voorstel aan het DB werd een vergelijking gemaakt tussen de uitvoeringskosten 2015 per gemeente volgens de oude systematiek en de uitvoeringskosten 2015 per gemeente volgens de nieuwe systematiek. De uitkomst van deze vergelijking was dat door toepassing van de nieuwe systematiek in 2015 Oudewater, Montfoort en Woerden duurder uit zouden zijn geweest ten voordele van Bodegraven-Reeuwijk. Vooral het verschil bij Oudewater (+ 28 K) was aanleiding om de nieuwe systematiek nader uit te werken, voordat het bestuur hierover een besluit zou nemen.

Nadere uitwerking

In deze notitie wordt dezelfde vergelijking gemaakt, maar de definitie 'uitgekeerde bedragen' wordt strakker toegepast, dat wil zeggen:

1. er wordt geen rekening gehouden met debiteurenmutaties en ook andere balansmutaties worden geëlimineerd
2. terugontvangsten worden niet meegenomen (want betreffen ontvangsten op debiteurenvorderingen)

Door het toepassen van een strakkere definitie sluiten de in de oude systematiek gehanteerde aantallen beter aan met de in de nieuwe systematiek te hanteren uitgekeerde bedragen.

Verder zijn nu de gegevens over 2016 beschikbaar en ook de gegevens over Q1 2017, waardoor het mogelijk is om dezelfde vergelijking (oude systematiek – nieuwe systematiek) niet alleen voor 2015 uit te voeren, maar ook voor 2016 en voor 2017 (prognose op basis van realisatie in Q1). Op pagina 3 staan de uitkomsten van deze vergelijking.

Vergelijking nieuwe versus oude systematiek

De vergelijking betreft de producten Bijstandverlening (i.c. aanvragen levensonderhoud, bestandsbeheer en inkomensondersteuning) en Participatie. Zie pagina 3 voor de uitkomsten.

Aanvragen levensonderhoud (Bijstandverlening)

In de oude systematiek is het aantal aanvragen levensonderhoud bepalend voor de verdeling van de kosten van de "poort". In de nieuwe systematiek vervalt deze verdeelsleutel. De kosten van de poort worden samengetrokken met de kosten van bestandsbeheer en vervolgens verdeeld op basis van de uitgekeerde bedragen BUIG per gemeente.

De verschillen die optreden tussen nieuwe systematiek en oude systematiek kunnen o.a. als volgt worden verklaard: in de oude systematiek telt een aanvraag levensonderhoud in december net zoveel mee in de verdeling van de kosten als een aanvraag levensonderhoud in januari. In de nieuwe systematiek echter telt een aanvraag in december maar weinig mee, namelijk voor 1/12de of minder, omdat de verdeling van de kosten in de nieuwe systematiek is gebaseerd op de uitgekeerde bedragen. Voorbeeld: de groepshuisvesting van statushouders in december in Woerden (52 aanvragen), leidde in 2016 tot een uitkeringslast van 49 x een halve maand.

Bestandsbeheer (Bijstandverlening) en Participatie

In de oude systematiek is het gemiddelde standcijfer BUIG bepalend voor de verdeling van de kosten. In de nieuwe systematiek worden de kosten verdeeld op basis van de uitgekeerde bedragen BUIG per gemeente.

Het verschil dat ontstaat tussen nieuwe en oude systematiek wordt verklaard door de verschillen tussen gemeenten van de prijs per uitkering. Woerden en Montfoort hebben in 2016 en in 2017 (prognose) een lagere prijs van de uitkering dan Bodegraven-Reeuwijk en Oudewater. Hierdoor vallen de kosten voor deze gemeenten in de nieuwe systematiek lager uit dan in de oude systematiek. Omgekeerd vallen de kosten voor Bodegraven-Reeuwijk en Oudewater in de nieuwe systematiek hoger uit.

Inkomensondersteuning (Bijstandverlening)

In de oude systematiek is het aantal aanvragen inkomensondersteuning bepalend voor de verdeling van de kosten. In de nieuwe systematiek worden de kosten verdeeld op basis van de uitgekeerde bedragen inkomensondersteuning per gemeente.

Ook hier geldt dat het verschil tussen nieuwe en oude systematiek wordt verklaard door het toevoegen van de prijscomponent aan de verdeelsleutel. Vooral bij inkomensondersteuning is een grote verscheidenheid in het soort aanvragen en daarmee tevens in de prijs per aanvraag.

In 2016 bedroeg de gemiddelde prijs per aanvraag: € 794 – prognose 2017: € 730 (minder inrichtingskosten a.g.v. huisvesting statushouders) - realisatie 2015: € 845.

Voor de vergelijkbaarheid is in de prognose 2017 is nog geen rekening gehouden met de invoering van de regeling tegemoetkoming meerkosten zorg per 1 april 2017 (voor Montfoort per 1 mei).

Conclusie

Overall kan geconcludeerd worden dat er zowel + als - verschillen zijn tussen oude en nieuwe systematiek, de ene keer ten voordele en de andere keer ten nadele van gemeenten.

Over 2017 bedragen de totaal te verdelen kosten 5.552 K (prognose). Het aandeel hierin van bovengenoemde producten bedraagt 5.311 K; dit is nagenoeg gelijk aan de kosten over 2015. Zoals blijkt uit de tabel op de volgende pagina komt het herverdeeleffect per gemeente naar verwachting uit op maximaal 38 K.

NB: zoals besproken in de DB vergadering van 15-12-2016 is het, om de nieuwe verdeelsystematiek in 2017 te kunnen doorvoeren, noodzakelijk dat de gemeenschappelijke regeling van Ferm Werk in 2017 wordt aangepast. Stel dat de GR niet wordt aangepast, dan dient er een gewijzigde begroting 2017 te worden vastgesteld, waarin de nieuwe verdeelsystematiek is verwerkt.

Verschil uitkomst verdeling

nieuwe vs oude systematiek	2017 prognose o.b.v. Q1	Woerden	Bo-Re	Montfoort	Oudewater
Aanvragen LO	0	-3	9	-5	0
Bestandsbeheer	0	-9	8	-2	2
Inkomensondersteuning	0	-6	-22	19	10
Participatie	0	-19	17	-3	5
	0	-38	12	9	16

nieuwe vs oude systematiek	2016	Woerden	Bo-Re	Montfoort	Oudewater
Aanvragen LO	0	-12	-16	8	19
Bestandsbeheer	0	-6	7	-4	3
Inkomensondersteuning	0	-15	-10	16	9
Participatie	0	-13	15	-9	7
	0	-46	-4	12	38

	2015	Woerden	Bo-Re	Montfoort	Oudewater
	0	27	-44	5	12
	0	3	5	-4	-4
	0	-47	10	19	19
	0	6	11	-8	-9
	0	-11	-18	11	18

‘-’ betekent: lagere kosten in de nieuwe systematiek vergeleken met de oude systematiek